

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
WOHLMUTH ERNŐ
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

A pedagógia és a pedagógiai modernizmus.

Cserny Károly-nak a Kath. Iskolaegylet közgyűlésén tartott előadása.

Bizonyos tartózkodással lépek e helyre, ahonnan annyi kiváló pedagógus emelte fel szavát az egyedül helyes irányú pedagógia szellemében és érdekében. Ami azonban mégis erőt és ösztönzést ad arra, hogy nyomdokaikat követve reamutassak a pedagógia mai helyzetére, azokra az erőviszonyokra, amelyeknek elhelyezkedése a pedagógia jövő irányát szabja meg, ami erre — ismétlem — erőt és ösztönzést ad: az az én tanítói öntudatom. Tanító vagyok, tagja, egy atomja annak a nagy tanítói társadalomnak, amelynek élethivatása, hogy évszázadok ethikai és kulturális kincsét, a nagy nemzeti tradíciókat a jelen nemzedék lelkébe ültesse és a jövő nemzedékek számára megőrizze, egy paránya vagyok annak a tanítói társadalomnak, amelynek feladata, hogy a pedagógiát nemesítse és tovább fejlessze; tagja, egy atomja vagyok ennek a nagy tanítói társadalomnak akkor, mikor a pedagógia odon, de sziklaszilárd épületét merész kezek bontogatják, mikor a pedagógia többé nem szentelt berek, a muzsák csendes kuriája, hanem véres csatamező, ahol homlokegyenest ellentétes irányok vívják harcaikat. Miként a hevített ércnek minden egyes atomja átveszi s ismét tovább közli a hő nyújtotta energiát s ez energia atomról atomra áradva erősebb kilengésbe hozza az ércdarab minden egyes parányát: úgy a tanítói társadalom minden egyes tagja átveszi — át kell vennie — a pedagógia terén életre kelt eszmék lüktető erejét. Az úgynevezett reformeszmék a mi lelkünkön, a mi szívünkön vibrálnak át s elsősorban a mi hivatásunk, hogy ezen eszméket tanítói öntudatunk világánál értékeljük.

Korunk pedagógiai irodalmában s ennek nyomán a pedagógiai gyakorlatban, a nevelésben is új eszmék, új irányok keltek életre s törnek érvényesülésre; olyan eszmék, olyan irányzatok, amelyek az évszázadok hagyományával megszentelt eszmékkel és irányokkal homlokegyenest ellenkeznek. Nevezhetném az új eszmék és irányzatok érvényesülésre törekvését a pedagógia reformjának, reformpedagógiának, de helyesebbnek tartom a pedagógiai modernizmus kitétt. Mert reform alatt a régi, gyakorlatban bevált alapelvek fönntartása mellett egyrészt ezekkel az alapelvekkel harmonizáló újabb alapvető eszmék beállítását, másrészt a már meglévő

alapelvekből leszárt konzekvenciák közül a helytelenek kiküszöbölését s helyettük új, helyeseknek fölismert korollariumok levonását értjük. A modern pedagógiai irányzatok legtöbbje azonban ezen pozitív cél mellett negatív célzattal lép föl. Romba akarja dönteni évszázadok alkotását s ezeken a romokon akarja fölépíteni új elemekből a modern pedagógia épületét. Természetes, hogy midőn ez a modernnek nevezett irányzat a pedagógia eddigi irányával, a gúnyosan «hivatalosnak» nevezett pedagógiával fölveszi a harcot: nem reformot akar, nem reformálni akarja a pedagógiát, hanem minden létezőt rombolva és zúzva egy olyan nevelési rendszert akar inauguralni, amely minden lehet, csak nem pedagógia. De ami a legsomorúbb, az az a tény, hogy olyan irányzatok akarnak érvényesülni a pedagógiában, olyan tendenciák akarják megszabni a jövő pedagógiának, a pedagógia jövő fejlődésének irányát, amelyek semmiféle vonatkozásban nincsenek a pedagógiával. Heterogen elemeket csempészenek be a pedagógiába, amelyek, mint a szerves testbe oltott miázmák bomlást, rothadást okoznak. Ezen heterogen elemeket állítják be alapvető eszmék gyánant a pedagógia kipróbált principiumai helyébe. Ez irány úttörői moderneknek nevezik magukat, joggal nevezhetem tehát én is az általuk követett irányt pedagógiai modernizmusnak. Modernizmus ez a legveszedelmesebb modernizmus, amely lerángatva a pedagógiát az erkölcsi pifedestárlól, az úgynevezett józan ész talapzatára akarja állítani. Hogy minden ez a józan ész, arra még visszatérek.

I. Tagadhatatlan, hogy a pedagógia — mint tudomány — a fejlődésnek (részben) új ösvényére lépett. Új célok merültek fel, új, meg új követelmények keltek életre s ezeknek világánál, ezeknek nyomása alatt mi is fölismertük, mi is belátjuk, hogy a pedagógia, ha a gyorsan fejlődő élettel lépést akar tartani, kettős feladat előtt áll: egyrészt reformálni kell a pedagógia számos alapvét, szélesíteni, szilárdabbá kell tenni a pedagógia alapzatát azáltal, hogy szorosabb kapcsolatot kell teremteni a többi, a pedagógiával rokon, nevezetesen az újabb erős fejlődésnek indult tudományzakkal, mint például a szociológiával és a socialetikával; másrészt az így tágabbá, erősebbé vált alapon oly módon kel tovább fejleszteni a nevelés rendszerét, hogy a nevelés és az élet között szorosabb kapcsolat szövődjék. De míg a «hivatalosnak» minősített, konzervatívnek nevezett paedagógia képviselői lépésről-lépésre haladva akarják a reformot megoldani, a

pedagógia alapjait szilárdítva, bővítve tiszteletben tartják a pedagógia erkölcsi alapelveit és a pedagógiát mint tudományt akként akarják beilleszteni a tudományok bölcséleti egységébe, hogy csak azokkal a tudományokkal hozzák szorosabb kapcsolatba, amelyek valóban termékenyítőleg hatnak a pedagógiára: addig a magát modernnek nevező irány a pedagógia főtebb említett kettős problémáját rombolással akarja megoldani, a megalapozás helyett a pedagógia egész fundamentumát össze akarja zúzni s olyan törekvéseknek akar érvényt szerezni, olyan úgynevezett tudományos értékekkel akarja a pedagógiát viszonylatba hozni, amelyek megtermékenyítés helyett bomlást okoznak.

Allapodjunk meg ennel a tételnél.

A pedagógia egyik fundamentális tétele, hogy a nevelés az élettel szoros kapcsolatban álljon, hogy a nevelés az életre kiható jelentőségű legyen. Úgy a társadalmi keretben élő egyén érvényesülésének, boldogulásának, tehát az egyén érdekének szempontjából mint a társadalom egyetemes érdekeinek szempontjából multhatatlanul szükséges, hogy a nevelés simljon a társadalom ideológiái, ethikai tartalmához, szociális berendezkedéséhez.

A nevelés és a társadalom ideológiái, szociális és ethikai iránya között szükséges összhang alkalmazkodik a pedagógia speciális irányaihoz; vagyis az értelmi nevelésnek a társadalmi ideológiái tartalmával, a szociális nevelésnek a társadalom szociális szervezetével, az erkölcsi nevelésnek a domináló ethikai iránnyal, a főálló erkölcsi renddel, a társadalmi erkölccsel, mint a társadalom ethikai tartalmával kell összhangban lennie. Természetesen csak ez általánosan mondható, mert a gyakorlatban az értelmi, erkölcsi és a szorosabb értelemben vett szociális nevelés között merev határvonalat vonni nem lehet. Minden kor a maga speciális igényeinek, speciális szükségleteinek, ideológiái és ethikai tartalmának, szociális berendezkedésének megfelelő nevelési rendszert kíván. A pedagógia és a társadalom evolúciója között multhatatlanul szerves összefüggésnek kell lennie.

Ezen alapelvből kifolyólag a modern irány erős támadást intézett a pedagógia konzervatív iránya ellen. Főerejüket a nevelés legfontosabb ága, az erkölcsi nevelés ellen koncentrálják. Szerintük az erkölcsi nevelés nincs összhangban az élet követelményeivel. Főhibája az erkölcsi nevelésnek az ideológiái alap túltengése.

Ez pedig abban nyilvánult, hogy nem a tényleg érvényesülő ethikai iránnyal hozták kapcsolatba az erkölcsi nevelést, hanem a társadalomnak eszméi, ideológiái irányával. Ez pedig végzetes tévedés volt, mert az ekként konstruált nevelési elvek az élettel összhangban nem állottak; ennek eredményeképpen az ekként megállapított nevelési elvekre az élet lépten-nyomon rácsúszott, miután nem a társadalom ethikai irányában gyökeredeztek, hanem a társadalom ethikai tartalmának; a társadalmi erkölcsnek s ezen ethikai tartalom evolúciójának tanulmányozásából fakadtak ezek az elvek, hanem a társadalom eszméi, ideológiái, a filozófiai rendszerekben kifejeződött tartalmának és irányának tanulmányozásából. Már pedig — amint megállapítottuk — a társadalom ideológiái iránya és tartalma elsősorban az értelmi nevelésnek normatívuma, de nem az erkölcsi nevelésnek, amelynek alapja és szabályozója elsősorban a társadalom ethikai tartalma, a társadalmi erkölcs s ezen ethikai tartalom evolúciójának meg-

állapítható iránya; ami mellett a társadalom ideológiái tartalma és iránya csak másodrangú tényező.

Ezen elveszítettség eredménye lön, hogy nem azt nézték: konkrétan milyen az élet s annak erkölcsi tartalma, hanem azt: milyennek fogja fel a filozófia, vagyis azt, hogy milyennek kellene az életnek s az emberi élet erkölcsi tartalmának lennie az adott filozófiai rendszer nézőpontja szerint. Ehhez képest nem a való életet s annak tényleges ethikai tartalmát vették alapul, hanem a filozófiai kontemplált életet s ehhez a bölcséletileg konstruált élethez szabták a nevelési elveket, nem a társadalom ethikai tartalma, hanem az erkölcs elvont fogalma szerint értékelvén az ethikai cselekvőséget.

A modern pedagógia azonban ennél a konklúzióval nem állapodik meg. Megállapítván lesújtó ítéletét az összes eddigi erkölcsnevelési rendszerekre, az erkölcsi nevelés új irányát inauguralja, kimondván alapvető princípium gyanánt azt a tételt, hogy miután a lélektan alapon nyugvó ethika az erkölcsnevelést ideologikussá tette, a nevelésnek nem innen kell indítékait merítenie, hanem az élet tanulmányozásából illetőleg — ha mint tudományt vesszük a pedagógiát — az életet, a társadalom erőviszonyait és fejlődését egységes szempontból tárgyaló és elemző tudományból: a szociológiából és szociáletikából.

Előbb elveszítettségéről tettem említést. Itt van azonban az elveszítettség Csimborasszója. Először is az erkölcsnevelés évszázadokig nem a bölcséletileg kontemplált erkölcsnevelési rendszerekből táplálkozott, hanem igenis a társadalom ethikai tartalmából, az így évszázadon keresztül életető erővel működő s minden művelt társadalom alapját képező keresztény erkölcsből; a bölcséletileg konstruált erkölcsnevelési rendszerekből pedig csak annyiban, amennyiben az élet a társadalmi összlet fundamentumával, a ker. ethikával összhangzásban állottak. Ezt csak az tagadhatja, aki a kultúrtörténetet nem ismeri. De másodsor, midőn a modern pedagógiára nem: reális élet erkölcsnevelési rendszere, hanem a bölcséletileg konstruált s a legtöbb esetben az életbe át nem vitt erkölcsnevelési rendszerek ellen támadva, mond lekicsinylő ítéletet a letűnt századok erkölcsnevelési módszeréről s ezt a módszert elvetendőnek tartja, mert szerinte nincs összhangzásban a reális étellel miután annak nem ethikai, hanem ideológiai tartalmából meríti indítékait s midőn új ösvényre lépve az individualis lélektan helyett a szociológiát teszi meg az erkölcsnevelés alaptudományává, ahonnan szerinte életképes normákat meríthet: akkor ugyanabba a hibába esik, mint azok az erkölcsnevelési rendszerek, amelyeket az ideológiái alap túltengése miatt támad és kárhoztat. Mert mi a szociológia? Társadalombölcsélet. Milyen tudomány? Tiszta, de nem alkalmas tudomány. Olyannak mutatja-e az életet, amilyen a maga valóságában? Nem, hanem egy előre megállapított filozófiai szempont látószögéből. De ha így áll a dolog: kérdezem, hogy a pedagógia mikor erre az egyedül üdvözítő szociológiai alapra helyezkedik — a reális élet talaján mozog-e? Nem. Igaz, hogy a szociológia a realitás követelményével lép fel, ámde mégsem annak az életnek a tükré, nem ezt az életet állítja elének, hanem azt, amit kell hinnünk, mit kell tartanunk azokról az erőviszonyokról, azoknak egymással való kapcsolatáról, amely erőviszonyok a társadalmi ösztér alakító tényezői. Így értékelvén a dolgot, világos, hogy ez az alap ép

ügy ideológikus, dogmatikus, mint az a lélektani alap, amit a modern pedagógus az életre való hivatkozással támad és kárhoztat. A most mondottaknak nem az az értelme, hogy a pedagógiának a szociológiai rezultatumokra szüksége nincs. Ép ellenkezőleg, helyesnek tartom a szociológiának a pedagógia alapvető tudományai közé vételét, mert a szociológia a legnagyobb mértékben termékenyítőleg hat a pedagógiára. De nem is erről van itt szó. A kérdés lényege az, miért van szükség a kizárólagos szociológiai alap beállítására.

Ha most a felvetett kérdésre való feleletképen azt nézem, milyen az a szociológiai alap, amelyen a pedagógiai modernizmus szerint a nevelésrendszerét fel kell építeni: úgy érzem, mintha örvény előtt állnék. Darwin, Lamarck, Weissmann alapelveken felépült Spencer-féle szociológia. Nézzük csak, mivé válik a nevelés ezen alapelvek szerint.

A modern pedagógia szerint az erkölcsi nevelés, a jellemképzés fő feladata arra képesíteni az egyént, hogy az életben érvényesüljön, boldoguljon. Vagyis nem arra kell képesíteni az egyént, hogy az erkölcsi elvek szerint tudjon élni, hanem hogy az életben boldogulni tudjon. A szociológusok legnagyobb részének felfogása szerint absolut becsü, örökérvényű erkölcsi elvek, erkölcsi normák nincsenek. Az erkölcs ép úgy, mint minden létező fejlemény és az evolúció törvényei szerint szünet nélkül fejlődik tovább. Céltalan tehát a nem létező erkölcsi normák szerint megalapozni a nevelési-rendszert, hanem az élet változó szükségletei szerint. Így áll elő a Spencer-féle utilitarizmus, a Bentham-féle konvencionálizmus, a Nietsche-féle egoizmus. A keresztény erkölcs, a keresztény társadalom fundamentális tétele helyett: Szeresd febaratodat, mint tennmagadat, leplezetlen cinizmussal állítják oda erkölcsi eszmény gyanánt az önzést, az erkölcsi világrenddel való megalkuvást, az erkölcsi elveknek az egyéni érdek alá való rendelését, ha ezt az egyén érvényesülése, boldogulása úgy kívánja. Sich ausleben, kiélvezni az életet, ime a legújabb erkölcsi eszmény.

Amde nemcsak az erkölcsi, hanem az értelmi nevelés rendszerével is elégedetlen a főntebb vázolt modern irányzat. Nevezetesen megvádolja az értelmi nevelés konzervatív irányát azzal, hogy nem az emberi élet közületi alakjának tényleges ideológiai tartalmához simul, mert ezt az ideológiai tartalmat meghamisítja.

Három kérdés dominálja a pedagógiai irodalmat és a tanítói közéletet: a laikus iskola, laikus erkölcs, az állampolgári nevelés és a munka iskolája. Mindhárom irányzatban szembetűnően előtérbe lépnek a pedagógiai modernizmus főntebb vázolt eszméi és főntekvései.

A laikus iskola célja a keresztény világnézet kiirtása. A laikus erkölcs kiindulva abból a tételből, hogy a vallástalan ember is lehet erkölcsös, szükségtelenek tartja a vallás tanaiból táplálkozó erkölcsi oktatást, sőt magát az egész vallásoktatást. A társadalom fejlődésének megállapítható tendenciája: az erkölcs végleges különválása a vallástól. Az emberiség kezdetlegesebb, régebbi korszakaiban az erkölcs a jogszabályok alakjába lépett fel. A fejlődés folyamatában az erkölcs elveszítette jogszabály jellegét, az erkölcs külső szankciója megszűnt, helyébe lépett a vallásnak a benső öntre ható ereje. A fejlődés további tendenciája pedig az, hogy az erkölcs diskretizálódik a vallástól is, azaz a vallás-erkölcs helyébe a tisztultabb társadalmi erkölcs lép. A nevelésnek a társadalom

evolúciójának megállapítható tendenciához kell simulnia. Amiből következik, hogy az erkölcsi nevelés nem alapulhat tovább a vallás-erkölcsön, hanem a különféle vallásrendszerektől független társadalmi erkölcsön.

Az állampolgári nevelés kezdetben azon a követelményen alapult, hogy az egyént az iskolai nevelés keretében meg kell ismertetni azokkal az ethikai tényezőkkel, amelyek az állami lét alapjait képezik. Az egyén csak úgy válhatik tisztos állampolgárrá, csak úgy, csak akkor tudja teljesíteni állampolgári kötelességeit a korunkban leplezetlenül föllépő és a főntálló társadalmi rend ellen irányuló tendenciákkal szemben, ha ismeri az állami és társadalmi intézményeket. Ez az állampolgári nevelés történetének első stádiuma.

De már rövid idő alatt nyilvánvalóvá lett a cél, amelyet az állampolgári nevelés jelszava magában rejtett. Hogy az állampolgári nevelés intenzívebben keresztülvihetőbb legyen, mint külön tantárgy illesztendő be az iskolai nevelés keretébe. Hogy ez megvalósítható legyen, az állampolgári nevelés céljaira le kell foglalni, ki kell sajátítani a vallásoktatásra szánt órákat. A vallás az egyén belső ügye; erkölcsössé az egyént állampolgári kötelességeinek ismerete és teljesítése teszi. Ime az állampolgári nevelés más név alatt ugyanazt célozza, mint a laikus iskola.

A munka iskolájáról ma nem szólok. Ez még a kialakulás stádiumában van. Csak annyit jelzek, hogy a főntebb vázolt pedagógiai modernizmus ezt a nagy jövőre hivatott pedagógiai reformot szintén a maga céljaira igyekszik fölhasználni. Számos író van, aki az állampolgári nevelés eszméje szerint fogja fel a munka iskoláját.

* *

Ezekben voltam bátor röviden jellemezni a pedagógiai modernizmus törekvéseit. Az a küzdelem, amelyet ez az öntmagát modernnek nevező irányzat a keresztény szellemű, konzervatívnek minősített pedagógia ellen megindított, előreláthatólag a jövőben még nagyobb arányokat ölt. Nemcsak a pedagógusoknak, hanem a keresztény társadalomnak is elsőrendű feladata, hogy ezen romboló iránylyal szemben felvegye a küzdelmet. Fel kell vennünk a küzdelmet nemcsak a pedagógiai irodalom, hanem a tanítói közélet és a gyakorlati pedagógia terén. A fő cél azonban az, hogy iskoláinkat megőrizzük s ker. szellemben tovább fejlesszük, anyagilag és erkölcsileg támogassuk is.

Eros a hitem, megingathatatlan a meggyőződés, hogyha a keresztény társadalom minden tényezője megteszi ezirányú kötelezettségét, a ker. erkölcsi alapelvek újult erővel fogják áthatni, nemesíteni és győzelemre emelni az egyedül helyes nevelés szent ügyét.

Indokolás

a községi és hitfelekezeti elemi népiskolai tanítók illetményeinek rendezéséről szóló törvényjavaslathoz. (Folytatás.)

4. §. Az 1907. évi XXVII. t.-c. 2. §-a a tanítókat állomáshelyük szerint három fizetési csoportra osztja és az alapfizetéseket az egyes fizetési csoportokban eltérőleg 1100—1200 koronában állapítja meg.

Ámbár kétségtelen, hogy kisebb községekben a megélhetési viszonyok általában kevésbé terhesek, mint a nagy városokban, mégis ha figyelembe

vesszük azt a körülményt, hogy a városban alkalmazott tanítók a gyermekeiket otthon taníttathatják, míg a falun működő tanító gyermekeit idegenben kénytelen iskoláztatni, ami tetemes költséggel jár, mégse mutatkozik indokoltnak a tanítók fizetéseit állomáshelyük szerint különböző mértékben megállapítani.

Ezért, mert a fentebb hivatkozott törvényes rendelkezés még inkább növelte a kisebb és elszigeteltben működő tanítók azon törekvéseit, hogy nagyobb és könnyebben megközelíthető állomáshelyekre kerüljenek, ami az ezen törekvésekkel járó gyakori tanítóváltás folytán az iskola nevelő hatását, szellemét és a tanítás sikerét igen kedvezőtlenül befolyásolja, ezen szakasz első bekezdése a fizetést, mely a személyhez között illetmény jellegével bír és mely a nyugdíjösszeg megállapításának is alapjául szolgál, a tanítószag által hangoztatott kívánsághoz képest az állomáshelyekre való tekintet nélkül egységesen szabályozza.

A fizetések általános hatását indokolásom általános részében már méltattam és így e helyütt csak a kezdő javadalmazásra és a férfi- és a nőtanító közötti eltérésre szükséges kiterjeszkednem.

A kezdő javadalmazás a nő viszonyainak között nemcsak kielégítőnek, hanem igen kedvezőnek mondható, ha figyelembe vesszük azt, hogy a tanító már 19—20 éves korában kezdheti meg szolgálatát és hogy a közszolgálat egyéb ágazataiban alkalmazott tisztviselők rendszerint csak 23—24 éves korban gyakornoki minőségben kezdik és sokszor éveken át folytatják szolgálatukat minden díjazás nélkül, vagy ha díjazásban részesülnek is, úgy az, amennyiben egyetemet végeztek, évi 1000, amennyiben középiskolát végeztek, tehát a tanítóval egyenlőnek vett minősítéssel bírnak, 800 koronában van megállapítva.

A férfi- és nőtanító fizetése között csekély mérvű eltérés mutatkozik abban a tekintetben, hogy

a) kezdő javadalmazásban a férfitanító 2, a nőtanító pedig 4 éviig marad,

b) az 1-ső fizetési osztály 2. fokozatában a férfitanító 2900 K, a nőtanító 2800 K, 1-ső fokozatában pedig a férfitanító 3200, a nőtanító 3000 K fizetést élvez.

Ez az eltérés távolról sem minősíthető a női munka lebecsülésének, hanem annak tulajdonítható, hogy a férfitanítónak, mint családfenntartónak is nagyobb mérvű szükségletének kielégítéséről kell gondoskodnia és hogy két évvel idősebb korban juthat csak állásba, mint a nőtanító. Míg ugyanis a nőtanító már 18-ik, addig a férfitanító csak 19-ik életévének betöltése után szerezheti meg a tanítói oklevelet és ezenfelül a férfitanítónak még egy évi tényleges katonai szolgálatot is kell teljesítenie.

Az állami és nem állami tanítók között mutatkozó különbség az iskolafenntartók anyagi helyzetében leli magyarázatát, amelyet ezek saját anyagi forrásaiból kénytelenek fedezni. Tekintettel azonban arra, hogy a nem állami elemi népiskolai tanítók nagy része természetben nyújtott lakást élvez és mivel az iskolafenntartók több helyen a megállapított minimális lakpénznél nagyobbat biztosít, ez a különbség aránylag csak kevés tanítót (tanítónőt) érint anyagilag.

Az 5. §-hoz. Ezen fizetési rendszer lényegéből folyik, amint az az 1893. évi IV. t.-cikkben szabályozott és minden más hasonló fizetési rendszerben is ényleg érvényesül, hogy a magasabb fizetésbe ju-

tásnak két módját különböztessük meg. Abban az esetben, ha az összes magasabb fizetések élvezetébe kizárólag a szolgálati időn alapuló automatikus előlépés útján lehetne jutni, semmi értelme sem volna annak, hogy a magasabb fizetések osztályok és fokozatok szerint állapíttassanak meg. Az a körülmény, hogy a magasabb fizetési osztályba való előléptetés alkalmával a tanító érdemesültsége, vagyis működése és szolgálati magatartása is számbavetetik, semmiképen sem juttatja a tanítót hátrányos helyzetbe más tisztviselővel szemben, mert hiszen a közszolgálat minden ágazatában a tisztviselő nem automatice, hanem kinevezés útján juthat csak magasabb fizetési osztályba és a kinevezésnél nemcsak a tisztviselőnek a rangsorban elfoglalt helye irányadó, hanem érdemesültsége is elbírálást nyer. Sőt abban a tekintetben, hogy a tanító érdemesültsége nem az előléptetés időpontjában, hanem a javaslat 10. §-a alapján minden két évben eszköz- lendő minősítéskor kerül elbírálás alá és a javaslat 13. §-a értelmében abban az esetben, ha az utolsó, illetőleg az utolsó két minősítés alkalmával működése legalább «kielégítőnek» és szolgálati magatartása legalább «megfelelőnek» minősített, a megkívánt szolgálati idő leteltével előléptetése nem mellőzhető: Más szolgálati ágban alkalmazott tisztviselővel szemben határozottan előnyösebb helyzetben lesz. Ezért a köteleességét hiven teljesítő tanítóra az érdemesültségnek elbírálása aggályos nem lehet.

A 6. §-hoz. A községi és hittelekezeti iskolai tanítók szolgálati ideje a 3. fizetési osztályban a jelen szakasz értelmében 15 évben és ezen osztály mindhárom fokozatában 5—5 évben van megállapítva. Ez az egyedüli különbség, mely az állami és nem állami tanítók közt a fizetés emelkedése tekintetében fennáll. Ezen fizetési osztályban a szolgálati időnek illetően való megállapításánál az iskolafenntartóknak anyagi helyzetét tartottam szem előtt. A fizetési osztályokban megállapított várakozási idő általában megfelel más szolgálati ágban hasonló minősítéssel alkalmazott tisztviselők előlépési esélyeinek és folyamánya a fizetési fokozatokban megállapított várakozási időnek.

A 7. §-hoz. Ezen szakasz első bekezdésében föl kellett sorolni azokat az iskolákat, illetőleg tan- és nevelőintézeteket, amelyeknél a végleges alkalmazásban eltöltött szolgálati idő a fizetés szempontjából beszámíttatik azért, mert ez a kérdés ilyenképen még törvényes szabályozást nem nyert. A szolgálati idő beszámításának kezdőpontja az 1907. XXVII. t.-c. 3. §-ának rendelkezéséhez képest jelenleg is 1893. évi október hó 1-jében volt megállapítandó, mert az 1893. XXVI. t.-c.-ben biztosított első alkalommal a korpótlékokhoz való igény.

A második bekezdés az 1875. XXXII. t.-c. 81 §-ának második bekezdésében foglalt rendelkezés analógiájára méltányosságból vétetett fel.

A harmadik bekezdésnek a szolgálati idő beszámítását korlátozó rendelkezései megfelelnek más szolgálati ágban alkalmazott tisztviselőkre érvényben levő hasonló határozományoknak.

Az utolsó két bekezdésben foglalt rendelkezések szintén méltányosságból vétettek fel.

Jelenleg ugyanis tekintet nélkül a fegyelmi vétségre az állástól való elmozdítás ténye a szolgálat megszakításának tekintetű és ehhez képest az elmozdítást megelőző szolgálati idő az 1907. XXVII. t.-c. 3. §-ának rendelkezései szerint a korpótlékokra igényt adó szolgálati időbe beszámítható nem volt.

A hivatkozott rendelkezések ezzel szemben azt célozzák, hogy a tanítónak állásától való elmozdításának pusztá ténye a szolgálati időnek beszámítását ne gátolja, kivéve azokat az eseteket, amidőn a tanító jogerős bírói ítélettel hivatalvesztésre íteltetett, vagy állásától az 1907. XXVII. t.-c. 22. §-ának a), b), c), d) pontjaiban megállapított fegyelmi vétségek miatt egy ízben, vagy más fegyelmi ítélettel két ízben mozdítottatott el.

A 8. §-hoz. Ez a rendelkezés annak a tanítónak, aki valamely nyilvános népiskolától más iskolához megy át, biztosítja az előbbi állásával kapcsolatban az illetmények tekintetében szerzett jogait.

A 9. §-hoz. Az első bekezdés a javaslatnak a szolgálati idővel kapcsolatos rendelkezéseit kiterjeszti a multa, aminek következtében a jelenleg alkalmazott tanító eddigi beszámítható szolgálata a jelen javaslatban foglalt kedvezmények szerint értékeltetik.

A második és harmadik bekezdések oly átmeneti rendelkezéseket tartalmaznak, hogy ezen javaslat törvényerőre emelkedésekor már alkalmazásban lévő tanítók kizárólag szolgálati idejüknek megfelelő fizetési osztályokba és fokozatokba sorozandók és csak azon tanítók magasabb illetményeinek folyósítása tartandó függőben, akik fegyelmi vizsgálat alatt állanak. Ugyanis eddig a tanítókról állandó minősítés nem vezetett és így ezek érdemesültsége szabályszerűen el nem bírálható és mert a jelenleg alkalmazott tanítók csak így juthatnak az őket eddigi szolgálatuk alaphán megillető fizetési osztályokkal és fokozatokkal kapcsolatos illetmények élvezetébe.

Az utolsó bekezdés szükségességét a következő példa világítja meg: Ha pl. valamely tanítónak a tervezett fizetés életbeléptekor 21 évi beszámítható szolgálati ideje van, úgy az azonnal értékelhető 18 év alapján a II. fizetési osztály 3-ik fokozatába sorozandó és az ennél a besorozásnál még nem értékelt 3 év figyelembevételével nem 4, hanem már 1 év múlva jut a II. fizetési osztály második fokozatába.

Az összes beszámítható szolgálati időnek az a része tehát, mely a besorozásnál azonnal nem értékelhető, a felhozott példákban érvényesült elvhez képest a magasabb fizetési osztályba való előléptetésnél szintén tekintetbe jön.

(Folytatása következik.)

Vélemények.

Káth József soproni róm. kath. tanító:

A január 23-án beterjesztett fizetési törvényjavaslat kétségkívül jóakaratról tesz tanúságot. Amde éppen azt az egyet nem tette meg, amit minden tanító várva-várt, nem szüntette meg az éles megkülönböztetést.

A megkülönböztetés indokolása ez: «Ezt az eltérést, az államnak és saját alkalmazottjának szemben fennálló kinevezési jog szempontjából és a közvetlen fenntartói kapcsolat kidomborítására, valamint a többi az iskolafenntartó anyagi helyzetére való tekintetek miatt is fenntartandónak vélem.»

Ez az indoklás tehát a népoktatás munkásait nem tekinti egy közös nemzeti munka embereinek, kiket egységesen kell jutalmazni, hanem azt az elvet hirdeti: Vagyonosabb gazda többet adhat.

Csak hogy ez a vagyonosabb gazda olyan pénzből fizeti, melyet a szegényebb iskolafenntartók adóiból hajt be. Ha azt mondaná az állam: «Az eltérést azért vélem fenntartandónak, hogy az állami tanítói állások betöltésénél a legkiválóbb erőket nyerhessünk meg» — akkor ez az indoklás talán nem lenne oly bántó, sőt az állami iskolának emelésére szolgálna. És amellett buzdítaná a vagyonosabb iskolafenntartókat, hogy ily előnyös anyagi megkülönböztetés által ők is a legérdemesebb tanítókat nyerhessék meg iskoláik részére.

A községi és felekezeti tanító mindjárt az első fokozatokban 3 évvel elmarad s csak a 38. évben éri utól az állami tanítót. Az egységesnek nevezett fizetés tehát a 7—37. szolgálati években, vagyis egy emberöltőn át nem egységes. Még kirívóbb a különbség a lakbér összehasonlításánál. Ha valaha, úgy éppen a mai korban kell arra törekedni, hogy a tanítóság zöme a községi és felekezeti tanító, egészséges lakást fizethessen. Hiszen ha a tanulók egészségének megóvásáért annyi intézkedés történik, nem szabad megfélekedezni a tanítóról sem. Már pedig annyiért, amennyi a nem állami tanító lakásbére, az illető helységekből lehetetlenség megfelelő lakást kapni. *Ez az állami és nem állami tanító közti tett lakbér megkülönböztetés tehát egyenesen a nem állami tanítónak és családjának egészsége rovására történik.* Sopron kath. hitközsége abban a reményben, hogy az állam tisztviselői lakbért fog törvénybe foglalni, az azelőtt biztosított 420 K lakáspénz kiegészítésére néhány év óta évi 200 K lakáspénzpótlékot ad tanítóinak. A 620 K lakáspénz helyett a törvény értelmében most 480 K legyen a lakbér? Ez az egyik visszaszorítás. Ugyancsak Sopron város kath. hitközsége 1400—2500 K-ig emelkedő *törzsfizetést* ad tanítóinak, az 1907. XXVII. t.-c. alapján pedig a korpótlékokat államsegélyből fedezte. A helyben föltöltött 12. szolgálati évtől kezdve pedig évi 200 korona helyi működési pótlékot biztosított. A tanító végfizetése tehát 3700 K-ra emelkedett. A legidősebb tanítók a személyi pótlékot is élvezték. Most 3900 K helyett 3200 K lenne a maximum, mivel korpótlék címén nincs államsegély. A tanítóknak ezen biztosított előmenetel most érvénytelené válnék, hisz az állam csak 3200 K-ig ad segélyt, korpótlék címén pedig már nem ad. Ennélfogva 3900 K + 620 K + 20 K korpótlék helyett 3200 K + 480 K + 20 K, azaz 4540 K összjövedelem helyett csak 3700 K-ig lehetne emelkedni, ami az utolsó években évi 840 K veszteséget jelentene. Ha az új javaslat 26. §-a akként módosíthatnák, hogy az eddig már érvényben levő kedvezőbb fizetési szabályzatokban biztosított fizetésemelkedés erejéig államsegély továbbra is kiadandó (olyanformán, mint az új tervezet 21. § és 22. §-nak 2. bekezdése), azok az áldozatkész iskolafenntartók továbbra is bőségesebben gondoskodhatnak tanítóikról. A korpótlékok megszüntetésével azonban az új javaslat 26. §-a dacára is kétséges ez a dolog, mert hiszen minden az államsegélytől függ. Itt még egy megjegyzést kell tennem. Egységes fizetésről beszélünk s én mégis magasabb fizetésről, különlegességekről beszélek. Ez a magasabb fizetés tényleg több városban létezik. Sopron kath. és evang. hitközségeihez hasonlóan Pozsony, Kassa, Győr, Székesfehérvár stb. az 1907. XXVII. t.-c.-nél jobb javadalmat biztosított a tanítóknak. Mert nemcsak arra tekintett, hogy a falusi tanítónak sokba kerül a gyerekek taníttatása, a városi ellenben otthon taníttatja, hanem arra is tekintettel volt, hogy Magyarország

jelen népiskolai tanügye nagyon is megkívánja, hogy bizonyos tanügyi vezetőretek, bizonyos több tájékozottsággal, alaposabb képzettséggel bíró tanítóság fejlődhessek ki. Ez elsősorban a városi tanítóságtól várható, mert hiszen ő közelebb talál mindent, a kultúrforrásokhoz könnyebben férközik. Csakhogy még az iskolán kívül is a pedagógiának élhessen, kedvezőbb anyagi helyzetbe kell juttatni. Ezért hoztak városaink sorra nagyobb áldozatot s erre az új javaslatnak is tekintettel kellett volna lennie azért, hogy esetleg 3200 K-nál magasabb fizetésre is ad segélyt. Németország pedagógiája is csak a jól fizetett leipzig, nürnbergi, berlini, hamburgi, müncheni stb. városi tanítók által emelkedett. Hazánkban csak Budapest az, hol e tekintetben rendszeres törekvést találunk. A kath. tanügy fejlődése egyenesen megkívánja, hogy miután Budapesten kath. tantestületek nincsenek, a vidéki városok kath. hitközségeinek tanítóságából neveljen vezetőelemet, de adjon is kellő anyagi eszközt a megélhetésre és továbbképzésre. Az új javaslat 4. s-nak indokolása azt hangoztatja, hogy a tanító és tanítónő megkülönböztetésének oka az, hogy a férfitanítónak, mint családfenntartónak is nagyobb mérvű szükségletek kiegészítéséről kell gondoskodnia és hogy két évvel idősebb korában juthat csak állásba, mint a nőtanító. Ennek az elvnek azonban ellent mond az összehasonlító kimutatásból világosan leolvasható az a tény, hogy a 2000 K—2800 K fokozatokat (az a kor, midőn a gyermekek taníttatása legtöbb áldozatot kíván a családfenntartótól), az állami tanítónő előbb éri el, mint a nem állami tanító. Amellett az állami tanítónő sokkal nagyobb lakáspénzt is élvez. Ez olyan szociális hiba és egyúttal a nem állami tanítókra nézve olyan csapás, melyet mindenképen el kell tüntetni. Olyan vidéken, hol nemzetiségi mozgalmak vannak, hol könnyen megeshetik, hogy kir. tanfelügyelő és hitfelekezeti tanítóság ellentétbe kerülnek, a minősítés folytán a tanító két malomkö közé kerülhet. Kérdés, hogy a törvényh. közigazgatási bizottság ítélete vagy javaslata kinek a malmára hajtja a vizet. A kántori jövedelem leszámítása mellett az állami tanítónő és felekezeti tanító közt fönnálló és előbb részletezett különbség még kirívóbb lesz. Annyi bizonyos, ha a kántori jövedelem beszámítása továbbra is fönnmarad, nemsokára lámpával kereshetünk kántort, legalább a tanítók sorában. Külön tanulni, külön dolgozni, csak azért, hogy nehezebben kereshesse meg törvényes fizetését, azt mindenki jól meg fogja gondolni. Ugyancsak nem lesz kitérítés az igazgatóság sem, ha már nem jár vele fizetés; az is csak a törvényes fizetésnek több munkával való megszolgálása lesz.

Zichy János gróf miniszter és Náray államtitkár kemény csatákat vívtak, hogy a tanítói fizetést kielégítően rendezhessék. Országos vezetésünk úgy személyesen, mint a nm. püspökar útján is fáradhatatlanul dolgozott. De nem szabad visszariadnunk az utolsó erőfeszítéstől sem, hogy legalább a legkirívóbb sérelmek megszűnjenek. A tanítóság hálája esakis akkor lehet zavartalan, ment minden sóhajtozástól. A tanítóság, a magyar nemzet jövőjének ez a sokat nélkülözött munkás hada, komoly aggodással, becsületes és jogos várakozással néz a jövő elé. Ítéletet vár és méltányos munkabért. És hogy mennyi adatik és hogy szívesen adatik-e, az lesz jövőben kifejtendő munkásságának lelkesítője vagy megtörője.

*

Kóródy Miklós, a Kath. Tanács tagja:

A memorandum mindent elmond, nekem nincs hozzátenni vagy elvenni valóm.

*

Horváth Ignác szekszárdi rk. igazgató-tanító:

Évek óta nagyon is érhető igazgatóságban várták a nemzet napszámossai fizetésük rendezését, amely annyira uralta, hatalmába vette a tanügy egész vonalán cselekvésre és a'kotásra hivatott tetteireit, hogy mindennapi nemes, de nehéz munkájukban gondolatvilágukat folytonosan az igazgató, hogy végre elérhetik-e ők is mindennapi imájukba foglalt vágyaikat?

A kath. tanítóság bizott és remélt. Megtartotta higgadtságát és hallgatott vezéreire. Ezért a hazai katolikus tanítói kar hatalmas tábora fizetésrendezése érdekében folytatott agitációjában mindenkor megmaradt böles mérséklettel a tisztesség és törvényes korlátok között; mert bizva-bizott az Orsz. Kath. Tanügyi Tanácsban, melynek olyan lelkes vezetéi vannak, mint *Giesswein* Sándor praelátus és lovag *Ember* Károly v. elnök, akik a mi kívánásainknak odaadó lelkes apostolai voltak. A kath. tanítóság rendületlenül bizott a püspöki karban, abban a magas testületben, amely minden alkalommal latba vetette befolyását hithű, hazafias és munkás tanítói érdekében. Még élénk emlékezetünkben van *Csernoch* János hercegprimásnak és *Várady* A. püspöknek a főrendiházban és *Giesswein* Sándornak a parlamentben a kath. tanítóság anyagi helyzetének javítása, fizetésrendezése tárgyában elhangzott felszólalásuk.

Mily felemelő és fejlethetetlen volt az a jelenet is, midőn gróf *Zichy* Gyula pécsi megyéspüspök, mint a IV. kath. tanítói kongresszus fővédnöke, az elnöki székből lelkesítve kijelentette, hogy a kath. tanítóság jogosan kívánhatja anyagi helyzetének javítását és hogy tanítóinak ezen törekvését őszintén támogatja.

A tanítóság ennyi jóakarát után már azt hitte, hogy csatát nyert, amely feltevesében csak megerősítette az a tudat, hogy az egész ország minden rendű és rangú társadalma melegen rokonszenvez törekvéseivel, sőt maga a kultuszminiszter is a parlament nyílt fórumán közhelyeslés között kijelentette, hogy rendezi a tanítók fizetését.

Ezek után egy jobb jövő elkövetkezését hittük és reméltük.

Jogos reményeinket azonban megzavarták azok a szállongó és a sajtóban is megjelent hírek, amelyek a nyilvánosság előtt nagy gonddal őrzött fizetésrendezési törvényjavaslatról kiszivárogtak.

Most, hogy a miniszter a törvényjavaslatot a Ház asztalára tette, tisztában áll előttünk az ok, hogy miért titkolták azt annyira.

Bizony tagadhatatlan, hogy a törvényjavaslat különösen mireánk, felekezeti tanítókra sérelmes, akik mindenkor a legmegbízhatóbb munkásai voltunk és vagyunk a magyar vallásos, hazafias nemzeti kultúrának.

A hazai kath. tanítóság bár elismeri, hogy a tanítók fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslat bizonyos haladást, anyagi javulást mutat; de nem hallgathatja el azokat a sérelmeket, amelyek a törvényjavaslat értelmében a kath. tanítóságot fenyegetik.

A legsérelmesebb része a törvényjavaslatnak az, hogy nem helyezkedik az *egységes alapra*, hanem különbséget tesz állami és nem állami tanító között, férfi- és nőtanító között, ami által négyfelé osztja a hazai tanítóságot fizetés tekintetében. Ezzel szemben

mi azt követeljük, hogy a törvény ugyanazt a fizetést és lakbért biztosítsa a nem állami tanítóknak, mint amilyent az állami tanítóknak biztosított.

A törvényjavaslat legszembetűnőbben mellőzi az dősebb tanítókat, akiket már az 1893. és az 1907. évi törvények is megrövidítettek. Ezek a viharezett öregebb tanítók súlyos viszonyok között 600 korona fizetéssel kezdték meg pályafutásukat. Ezeknek az öszbeborult tanítóknak szolgálati éveiből az új törvényjavaslat csupán *tizennyolc* évet számít be és így csakis a II. fizetési osztály 2. fokozatába juthatnak. Mikor az állami, közigazgatási, vasúti és városi tisztviselőket fizetési osztályokba sorozták, akkor ezeknek összes szolgálatukat beszámították, sőt a millenáris esztendő még duplán is számított.

Ha ezt megtették ezeknek a köztisztviselőknek, miért fosztják meg szerzett joguktól az öregebb 25, 30, 35 és 40 év óta szolgálatban levő tanítókat?

Ezeknek nemcsak hogy nem emelkedik a javaslat szerint a fizetésük, de még azt az évödös korpótléket is elvesztik, amely ebben az évben vált volna esedékessé. Ezen sérelmeket okvetlenül korrigálni kell, mert ezen igazságtalanság porig alázza meg a munkában már meggyőnyedt tanítókat.

Az új törvényjavaslat eltörli az összes korpótlékeket, ami nem egyéb a szerzett jogok elvesztésénél.

Az új törvényjavaslat meghagyja a kántortanítókkal szemben azt a régi serelmet, mely szerint a kántori fizetést is 1000 koronáig beszámítja a tanítói javadalmazásba. A kántori fizetést feltétlenül el kell választani a tanítói fizetéstől, mert a kántorság csak mellék- és nem főfoglalkozás, ami ép úgy meg van engedve, mint más a tanítói hivatallal megegyező keresetforrás.

A törvényjavaslatban egyszerűen elfelejtették megállapítani, hogy a katolikus igazgató-tanítók is olyan pótlékokat kapjanak, mint amilyent állami karsátsaikkal élveznek.

A törvényjavaslatnak az előmenetelre vonatkozó rendelkezését feltétlenül meg kell változtatni, mert ha az benne marad a törvényben, sok visszaélésre és a kath. tanítóság eddig élvezett függetlenségének elvesztésére vezet.

Ezek után fölmerül az a kérdés, hogy mit tegyen a hazai kath. tanítói kar az itt felsorolt főbb sérelmekkel szemben? Az én szerény nézetem szerint teljesen megnyughatik az Orsz. Kath. Tanügyi Tanácsnak pár nappal ezelőtt ezen tárgyban hozott határozatában, melyben felsorolta a bennünket fenyegető sérelmeket és megbizta önzetlen vezérünket: *Ember* Károlyt, hogy ezen sérelmek alapján készítsen memorandumot és ezt mielőbb juttassa el a kultuszminiszterhez, a parlamenthez, a törvényjavaslat előadójaéhoz és a törvényjavaslatot előzően tárgyaló parlamenti bizottsághoz.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

A **Szent-István-Társulat irodalmi pályázata.** A Szent-István-Társulat tudvalevően népies irányú történelmi és szépirodalmi pályázatot hirdetett, amely még az elmúlt év szeptemberében járt le. A bírálóbizottság most készült el bírálati jelentésével, amelyben közli egyúttal a pályázat eredményét. A pályázat általában sikerrel járt, ámbar abszolút becsúnék egyik munka sem mondható. Minthogy a beérkezett történelmi és szépirodalmi munkák között csak tárgy tekintetében van különb-

ség, amennyiben a történelmi pályázaton résztvevők is tulnyomóan szépirodalmi formában dolgozták ki tárgyukat, a legcélszerűbbnek látszott a két 500—500 koronás jutalomdíjat egyesíteni és az így nyert 1000 koronát a legjobbnak talált munkák között szétosztani. Irodalmi értéket és írói kvalitást tekintve, első helyen áll két elbeszélés: 1. *A breznói takács* című «In hoc signo vinces» jeligéjű, amelynek szerzője kadicfalvi *Török Mihályné Kovács Hermin* és 2. a *Marika szerencséje* című, A női hivatás köre a család jeligéjű munka, amelynek szerzője **Bodonyi Nándor rk. elemi iskolai igazgató (Sellye).** E két munkán kívül a követelményeket megközelíti a történelmi tárgyú munka, amelynek címe *A tatárjárás*, jeligéje «Tu adesto», szerzője pedig *Ackermann Kálmán* (Esztergom, szeminárium). A jutalomdíjat a következőképpen osztották meg: 375—375 koronát kapott az 1. és 2. számú mű, 250 koronát pedig a 3. számú pályamunka szerzője. Dicsérettel kiuntették és a Szent-István-Társulatnak esetleges kiadásra javasolták a következő munkákat: *A történelmi pályaművek közül*: 1. jel.: Megpróbáltatások között nemesül a jellem, címe *Ha én király volnék*; 2. jel.: Ki volt Jankó Szibinyáni? címe *Hunyadi János*; 3. jel.: Emlékezzünk régiekről, címe *A mult csak példa legyen most*; 4. jel.: A nyitott szemmel olvasott történelem sok jóra tanít, címe *II. Rákóczi Ferenc*; a *szépirodalmiak* közül: 1. jel.: K. K. Z., címe *A levegő ura*; 2. jel.: A tisztátalan ember lelke stb. címe *Lápvilág*; 3. jel.: Nincs, címe *Megtagadott szívek*; 4. jel.: Az élet művészete stb., címe *Van Gondviselés*; 5. jel.: Per spera ad astra, címe *A fogadott fiú*; 6. jel.: Nemo, cím *A boldogság útja*.

A bírálóbizottság e jelentéséhez a Szent-István-Társulat igazgatósága a maga részéről hozzáfűzi, hogy a dicséretben részesült műveket hajlandó kiadványai sorában megjelentetni, amennyiben az írók megkeresik a Társulatot s annak kiadói feltételeit elfogadják. Azokat a munkákat, amelyek sem pályadíjat, sem dicséretet nem kaptak, elismervény ellenében a Szent-István-Társulat (Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 28.) a jelige közlésével a szerzőknek ki fogja szolgáltatni.

HIREK.

Értesítés. Az Országos Kath. Tanügyi Tanács február hó 13-án délelőtt 10 órakor a Szent-István-Társulat termében ülést tart. A meghívókat most küldi szét az iroda.

Az Országos Katholikus Magyar Iskolaegyesület közgyűlése. Az Országos Katholikus Magyar Iskolaegyesület dr. *Giesswein* Sándor elnökletével jan. 24-én este tartotta közgyűlését a Szent-István-Társulatban.

Dr. *Giesswein* Sándor prelátus, ügyvezető elnök megnyitó beszédében rámutatott az iskolák fontosságára, amelyeknek szerepe a mostani átmeneti időben még nagyobb, mint rendes időben. Demokratikus akarjuk átalakítani az egész társadalmat, anélkül, hogy eltérnénk a régi erkölcsi alaptól.

A tetszéssel fogadott megnyitó beszéd után *Ember* Károly terjesztette elő ügyvezető-igazgatói jelentését a következőkben:

Az Országos Katholikus Magyar Iskolaegyesület működéséről a legutóbb tartott katolikus nagygyűlés keretében volt szerencsém beszámoló tartani. Katholikus magyar közönség előtt mutattunk

rá arra a nagyfontosságú missióra, amit Iskolaegyesületünk a katolikus szellemű nemzeti nevelés érdekében kifejezni hivatva van. A katolikus iskolák segélyezése, tanszerekkel való ellátása, az érdemes tanító jutalmazása, a segélyekre szorult tanítók és tanítónők gyamolítása mind oly tények, amikkel közvetlenül védelmezzük meg a katolikus iskolákat. Az elmúlt évben egyesületünk anyagi erejéhez mérten 1753 korona 57 fillért fordítottunk segélyekre. Egyesületünk vagyona 10.507 korona 41 fillér. Főnállásunk rövid ideje alatt több mint 15.000 koronát fizettünk ki. Fontos teendők, hogy az egyesület fejlesztését tagok gyűjtése és a jövedelmeknek egyéb forrásokból való biztosítása által gyarapítsuk. A Gazdak Biztosító Szövetkezetével kötött egyezségünk alapja tetemes forrásul kínálkozik a biztosítási ügyleteknek egyesületünk közreműködésével való megszerzésére. Ebben nagy munkát végeztünk az eredmény az, amit évről-évre segélyek címén kiosztunk. Tervbevéttük a néprajzi, történelmi, földrajzi stb. képeslevezőlapok kibocsátását, hogy ennek jövedelméből is biztosítsunk némi bevételt. Remélhető, hogy a plébánosok, a tanítók odaadó támogatásával ezzel szintén jövedelmező forrást nyithatunk céljaink támogatására.

Lelkesítő szavam az, fogjunk munkához s ha szeretjük a katolikus iskolát, akkor áldozunk és cselekedünk annak fenntartásáért és fejlesztéséért.

Urbányi C. József titkári jelentését a következőkben terjesztette elő:

A romboló tendenciákkal szemben a Katolikus Iskolaegyesület minden alkalmat megragadott a saját útján, hogy a keresztény nevelés áldáshozó magvait elhíntse. Különösen hálásan kell megemlékeznem a nagy iskolaapostolnak: P. Bóta Ernőnek lelkes ügyszeretéről, ki kapcsolatosan a szent Gellért emlékének föllevenítésével a Katolikus Iskolaegyesületre tereli a társadalom figyelmét. Mult évi lelkes beszédét minden tagtársunknak elküldöttük. Elismeréssel kell meghajtanunk a zászlót egy buzgó nőapostolunk előtt, özv. Kriszta Ignácné előtt, ki mintegy 80 tagot gyűjtött, nem is nagy városban, hanem Budafokon, azonkívül Weilherl Miklós plébános úr és Prinz Fidél igazgató-tanító úr gyűjtötték a legtöbb tagot. S örömmel szögezzük le, legutóbbi 'Fellhívásunk' nyomán, hogy bár lassan, de övekedőben van az érdeklődés.

Az elmúlt esztendőben pénzsegélyben az ózsonyi, az ürömi, a kemencei, az alsóbotfai és a bőzódúfalui iskola részesült, fölszerelést nyert a krivai, medvei, pinchehelyi, győrnádorvárosi, gyöngyösszentkeresztii, ercsi-i, székelykeresztúri, etédi és vajdahunyadi r. k. iskolák, öt tanító, illetve özvegy segélyben részesült.

Szomorú szívvel kell megemlékeznünk felejthetetlen patriarchánk: gróf Zichy Nándor haláláról, ki ott volt egyesületünk bölesőjénél s első dísztagunkat tiszteltük benne. Így a magyar katolicizmus gyászábanunkat közvetlenül is ért, egyesületünk képviselőjében dr. Giesswein Sándor és a titkár vett részt az adonyi temetésen. Az esztendő derekán nagynevű védnökünket, dr. Samassa József érseket is elszólította Gondviselés e siralomvölgyből, ki valóban a tanítók tanítója volt.

Tagjaink lelkes megnyilatkozása dr. báró Barkóczy Sándor cs. és kir. kamarást választotta új dísztagul, kinek elvülhetetlen nagy érdemeit az oktatásügy körül a jövő fogja teljes ragyogásában igazolni. A művészi kivitelű díszlevelet Reif Lajos készítette.

Jeney István terjesztette ezután elő 1912. évi pénztári jelentését a következőkben:

I. Aktívák: 1. Pénzkészlet 284.05 K. 2. M. kir. postatakarékpénztárban 632.62 K. 3. 2 drb. 200 K n. é. 4%-kal kamatozó járadékkölcsönkötvény 400 K. 4. Magyar tanítók országos takaréki és hitelszövetkezete betétkönyvében 10657.47 K.

II. Passzívák: 1. Szent-István-Társulatnak (az iskolának adott könyvek és tanszerekért) 683.59. 2. Stephaneum-nyomda r.-t.-nak (nyomtatványokért) 1070 K. 3. Apostol-nyomda r.-t.-nak (nyomtatványokért) 110.88 K. 4. Pécsi egyházmegyei iskola egyesület csoportnak (esedékes jutalékokért) 661.56 K. Vagyon: Alapítványokban 7100 K. Felhasználható vagyon 3407.41 K. Összes tiszta vagyon 10507.41 K.

Rövid pár év alatt úgyszólván semmiből jött létre ezen vagyon s hogy ez sem több, annak oka, hogy Egyesületünknek nem célja a vagyongyűjtés, hanem a befolyt jövedelem arányában az iskolák segélyezése támogatása. Rendkívül sok kérvényt kapunk, melyeknek írói különösen tanszert kérnek s hivatkozva az 1907. évi törvényekre (melyek a tanszerek beszerzését kötelezőleg előírják) iskoláik beszüntetésétől félnek.

Ezen iskolákat azonnal tanszerekkel láttuk el, melyek árából a szállító Szent-István-Társulat nekünk 10% engedményt ad, melyért e helyütt is köszönetet mondunk. Ki tudja hány iskolát mentettünk így meg a megsemmisüléstől!

Jeney István pénztári jelentése után Cserny József tartott nagyszabású előadást 'Pedagógia és pedagógiai modernizmus' címen, melyet lapunk mai számában közlünk.

Ezután a tisztikart választotta meg a közgyűlés. Elnök: gróf Széchenyi Miklós v. b. t. t. és gróf Zichy János v. b. t. t. Ügyvezető-elnök: dr. Giesswein Sándor, ügyvezető-igazgató: lovag Ember Károly, Ügyv. igazg. tagok: dr. báró Barkóczy Sándor, Bitter Illés, dr. Mihályfi Ákos. Főtítkár: Gerely József. Titkár: Urbányi C. József. Pénztáros: Jeney István. Ellenőr: Lovász Dezső. Számvizsgáló-bizottság: Novákné-Balassa Rózi, Miller József, Wohlmuth Ernő, dr. Zelliger Vilmos. Választott bíróság tagjai: dr. Andor György, dr. Dudek János, Lányi József, Lévai Mihály, Saly Dezső, Tári Béla és gróf Zichy Aladár. A választmány tagjait is megválasztották.

Miller József esperes-plébános a közgyűlés nevében köszönetet mond a vezetőségnek a fáradozásáért, egyben az iskolaügy továbbfejlesztésére újabb forrásokat ajánl. Ezzel a közgyűlés véget ért.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

V. L. Az adatokat nem közölte s így lehetetlen a megfelelő véleményt közölni. Ha 1000, vagy 1100 kor. a törvényesen megülettő törzslizetésé, akkor az iskolaszéki elnök útján kérvényt intéz a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz. A kérvény a kir. tanfelügyelőséghez terjesztendő be. — Sch. P. 1. Kérje díjlevelének újból való felvételét. Ha a díjlevelben az említett összegek vannak felvéve, azokat joggal kivánhatja. 2. Az illetékes közigazgatási hatóság jóindulatul lépjen közbe a szülőknél. A család nevelés tévedéit a felnőttek oktatásával lehetne javítani. — 'Fiatal kántortanító.' A község által fenntartott róm. kath. iskolára kivetett iskolaadót a község szedeti be. — H. M. A díjlevel a javadalmi jegyzőkönyv adatai alapján állítandó ki. A téves díjlevel kiállítását kérelmezze. — Sz. E. Kérjen felvilágosítást az iskolaszéki elnök úr a kir. tanfelügyelőségtől.

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nmélt. püspöki kar határozata **kötelezőnek** nyilvánította a katolikus népoktatási intézetek pályázatainak a «Népnevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL:
Szent-István-Társulat Budapest.
A KIADÓHIVATAL FŐNÖKE:
LOVÁSZY DEZSŐ.

Pályázati hirdetések minden egyes szávanak egyszeri közlése 6 fillér. Csakis azon pályázatok közöltetnek, melyeknek díja **előre** lefizetett.

A lapot kérjük gondosan megőrizni. Pótlásokat számonként 30 fillér ellenében teljesítünk. Csakis azt a pályázatot közöljük, melyért a pénzt péntek délig megkapjuk.

Esztergomi érseki megye.

A **kicsindi** róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalmazása: 3 padlózott szoba, konyha, kamra, istálló, kocsiszin, 14 hold szántóföld, 776 □ öl rét, 240 □ öl káposztás, 220 □ öl kenderes, 354 □ öl kert; 1½ m. keményfa, 2 szekér széna, meckaválság 170 kor., munkaválság 108, a községtől 239 kor. államségély 308, stóla 6, misékből 11 kor. A kérvények *febr. 16-ig* a garamkövesdi plébániára küldendők; a választás febr. 17-én d. e. 8 órakor Kicsinden. *Az igazgatóság.* 210 1—1

A «Népnevelő» 4 ik számában hirdetett **pathi** állásra orgonálni nem tudó nők is pályázhatnak *február 16-ig.* *Iskolaszéki elnök.* 205 1—1

Konyhai (Pozsony m.) róm. kath. népiskolához tanítói, illetőleg tanítónői állásra pályázat hirdettek. Javadalmazása: 1 szoba, 12 m. keményfa, 668 kor. a községtől, 352 kor. az államtól. A tót nyelv tudása követeltetik. Pályázati határidő *február 22.* Személyes megjelenés nem térített meg, de elsőbbséggel honoráltatik. A folyamodványok herceg *Pálffy Miklós* úrra címezve az iskolaszékeknek küldendők. *Bozsek Péter* plébános, isk. elnök. 204 1—1

A **nemeskajali** (Pozsony m.) róm. kath. iskolaszék osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetés: községtől 600 kor., államségély 400 kor., kertilletmény 20 kor. Lakás egy bútorozott szoba. Kötelességei választási jegyzőkönyvben. Kérvények *február hó 16-ig* hozzámm küldendők. *Novinszky Gusztáv* pléb., elnök. 206 1—1

Az **irtványos-móderternai** róm. kath. kántortanítói állásra a «Népnevelő» 1913. évi 1. számában közölt pályázat *február végéig* meghosszabbították. 196 1—1

A **nyitraegerszegi** róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelme a javadalmi jegyzőkönyv szerint 1526 kor. Lakás és kert természetben. Kötelességei a választási jegyzőkönyvben lesznek előírva. Személyes megjelenés kötelező. A választás *február 25-én* délelőtt 10 órakor tartatik meg. A kérvények főtiszt. *Neszméry Gáspár* plébános úr címére küldendők. 219 1—1

A «Népnevelő» 1912. évi 53. számában a **bátorkeszi** kántortanítói állásra hirdetett pályázat *február 15-ig* meghosszabbították azzal, hogy az ott hirdetett jövedelem évi 400 koronával emeltetik. Kántori próba és választás február 17-én. 214 1—1

Magyarókszelőcei róm. kath. népiskolánál a negyedik osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetés államségéllyel és kertválsággal 1020 kor. és egy bútorozott szoba. Kötelmek díjlevélben. Kántoriakban segídeni képes tanítók kérvényüket *február 18-ig* *Kodály Gyula* plébános, iskolaszéki elnökhöz küldjék be. 221 1—1

A «Népnevelő» 4-ik számában hirdetett **néved** kántortanítói pályázat *febr. hó 13-ig* megújították. *Iskolaszék.* 218 1—1

Malonyai (Bars m.) most szervezett róm. kath. új iskolához tanítói állomásra *február 22-ig* pályázat hir-

dettek. Pályázhatnak férfi- és nőtanítók. Javadalom: községtől 104 kor., államségély 896 kor. Csinos új lakása: két szoba, konyha, kamra, kert. Kötelességei a «Rendszabályok» szerint. Tannyelv magyar. Állás márc. 1-én elfoglalandó. Községi illetőségi bizonyítvánnyal is felszerelt és iskolaszékre címzett kérvények *Novotny János* esperes-plébános, iskolaszéki elnökhöz Barstaszarra (pósta helyben) küldendők. 228 1—1

Egri érseki megye.

Jóhangú, jól orgonáló, a kántori teendőkből teljesen járta, egyházi szertartásokat latinul végezni tudó (a búcsúztató elkészítése is megkívántatik) segédkántort keresek azonnali, legkésőbb *február 20-iki* belépéssel. Személyesen jelentkezők előnyben részesülnek. Javadalmazása évi 1000 kor. havi előleges részletekben, kétszobás lakás használata. Jásztelek. *Sallay József*, róm. kath. kántor. 225 1—1

Győri püspöki megye.

Pusztacsalád fiókközség róm. kath. iskolaszéke az ottani osztálytanítói állásra *február 15-ig* pályázatot hirdet. Jövedelme: csinos lakás, községtől évi 100 kor., államségély 900 kor., kertilletmény 20 kor. Kötelessége díjlevél szerint. Ezen állásra férfiak, avagy nők is pályázhatnak. Kérvény címezendő iskolaszéki elnökségnek Csapod (Sopron m.) pósta Csapod. 201 1—1

A **lakompaki** (Sopron m.) róm. kath. iskolaszék osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalmazás: 1000 kor., bútorozott szoba és kertilletmény helyett fűtés. Német nyelv szükséges. Kellően felszerelt s az iskolaszékekhez címzett folyamodványok *február 22-ig* iskolaszéki elnökséghez küldendők Réczénybe, u. p. Lakompak. 215 1—1

Dunacsunban azonnal felvétetik helyettes kántortanító. Fizetése: havi 80 kor., szoba fűtéssel és stóla. Tanítónők is jelentkezhetnek havi 70 koronáért és lakásért fűtéssel. *Iskolaszék.* 224 1—1

Kassai egyházmegye.

A **kisszilvai** (Sáros m.) róm. kath. tanítói állomásra pályázat hirdettek. Fizetés 1000 kor., rendes lakás. Tannyelv magyar-tót. Pályázhatnak tanítónők vagy nős kántortanítók. Határidő *márc. 1.* Személyes jelentkezés. *Mikita Antal*, lelkész. Ternye. 209 1—3

Alsóméra (Abauj-Torna m.) róm. kath. iskolaszéke tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalom államségéllyel 1000 kor. Pályázati határidő *február 15.* Kérvények Encs plébánia küldendők. 212 1—1

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

Szolnokháza fiókegyházbéli kántortanítóságra *február 16-ig* pályázat hirdettek. Javadalmazás: egyházközségtől 250 kor., stóla 10 kor., államségély 740 kor., két szoba, konyha, kamara, pince, istálló, kert. Kötelesség: rendes és ismétlőiskola vezetése, istentisztelet tartása. Róm. kath. iskolaszékekhez intézett kérvények *Brösztel Lajos*, espereshez, Margitta (Bihar m.) küldendők. 230 1—1

A magyar vallásalapozóhoz tartozó Bihar megyében fekvő szepesi birtoknak hosszuháti tanyáján a szepesi alapítványi uradalom költségén fenntartott róm. kath. jellegű vegyes népiskolánál megüresedett tanítói állomásra február 20-ig bezárólag pályázatot hirdetek. Javadalmazása természetben való lakáson felül 1000 korona készpénzfizetés. Okleveles pályázók a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz intézendő kérvényüket keresztlevellel, oklevéllel, erkölcsi és működési bizonyítványokkal felszerelten a bárándi róm. kath. plébániahivatalhoz küldjék. Báránd (Bihar m.). Dr. Szemethy Géza, róm. kath. plébános. 231 1—2

Nyitrai püspöki megye.

A borodnói (Trencsén m. posta Budatin) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: két szoba, konyha, istálló, öf. Községtől 600 kor., szántóföld 20 kor., kiváltott stóla 80 kor., temetésközből 150 kor., államszegély 150 kor. Kötelessége I—VI. osztály vezetése és az összes kántori teendők elvégzése. Tót nyelv ismerete szükséges. Oklevéllel és okmányokkal felszerelt kérvények iskolaszékre címzendők. Választás és próbaorgonálás február 13-án délelőtt 10 órakor. 167 2—2

A nemeskutasi (Trencsén m.) róm. kath. iskolához helyettes keresek április 18-ig. Fizetése havonta 100 kor. Pályázhatnak okl. férfi és nőtanítók. Kamen Sarolta Budapest, L. Karap-u. 14. 227 1—1

Morvagyörödi (Trencsén m., posta helyben) róm. kath. iskolaszék pályázatot hirdet. I. Kántortanítói állásra. Javadalma: kétszobás rendes lakás, 1000 kor., temetések után mintegy 150 kor., kollektív 75 kor., erdőhasználat fabeüvarozással és ha a pályázó megfelel, 180 kor. személyi pótlék. 2. Völgyi tanító vagy tanítónői állásra. Javadalma: kétszobás lakás és 1000 kor. Tót nyelv ismerete szükséges. A kántortanítói állásra pályázók a választásra való személyes megjelenése szükséges. A két állás esetleg tanítói házaspárnak megfelelre. A folyamodványok február hó 20-ig, amely napon választás megtartatik, az iskolaszéki elnökhöz küldendők. 207 1—2

Felsővisnyói (Zsolna mellett, Trencsén m.) kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelme: államszegély 474 kor., hitközségtől 380 kor., megváltott tandíj 40 kor., megváltott stóla 48 kor., Roszkoványi alapítványból 150 kor., 6 pozsonyi mérő rozs, 5 magyar hold szántóföld, temetések körülbelül 140 kor., esetleg kolekta 25 kor. és osiásütésért s templomi kiszolgálásért 60 kor. lakás, istálló, kert. Tannyelv tót-magyar. Pályázatok február hó 17-ig beküldendők Frátrik Elek plébánoshoz, mely napon választás is lesz. Felsővisnyó, búcsújáróhely. Állás azonnal elfoglalandó. 199 1—1

Ugyanott a megüresedett II-ik tanítói állásra is február 17-re kiüzetik a választás. Tanítónők is pályázhatnak. Jövedelme: államszegély 900 kor., községtől 100 kor., tűzifára 40 kor., szép új lakás. Pályázatok Frátrik Elek plébánoshoz küldendők. 202 1—1

Kolaróci (Trencsén m.) róm. kath. iskolánál második tanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma államszegellyel 1000 kor. Fajletmény 24 kor. Egyszobából álló lakás. Tannyelv magyar-tót. Tót nyelv megkívánatik. A volt tanító állami tanítónak kineveztetett. Pályázati határidő február 16. Isksz. elnök. 217 1—1

Pannonhalmi főapátság.

Ravazdi róm. kath. népiskolánál egy osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalom évi 500 kor. a hitközségtől, 500 kor. államszegély, kertilletmény 20 kor., lakás egy bútorozott szoba, (ágyneműn kívül) az ismétlősök egy csoportját is oktatja, szükség esetén a kántoriakban segít. Díjlevelben bővebben. Kellően felszerelt folyamodványok február 15-ig Barna Athánáz plébánoshoz küldendők. Állás azonnal elfoglalandó. 195 1—1

A balatonudvari róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalom: Törvényszerinti lakás és kert; természetbeli járandóságok értéke 440 kor., készpénz 260 kor.; államszegélyért folyamodunk. Kötelességek a díjlevel szerint. Pályázati határidő és választás napja február 17. Személyes megjelenés kívánatos. Aszófő (Zala m.), Hőgyézi Amand plébános. 216 1—1

Pécsi egyházmegye.

Az ozorai róm. kath. iskolaszék a megüresedett IV. sorszámú fiútanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalmazása: 900 kor. törzsfizetés hitközségtől, 100 kor. fizetékiegészítés államtól előleges havi részletekben, egy bútorozott szoba, 20 kor. kertilletmény. Kötelessége az iskolaszék által rabizott osztályok vezetése, szükség esetén a kántor helyettesítése. Az állás esetleg öt hónapra helyettesként 80 kor. havi fizetés és bútorozott szoba, okleveles tanítónővel is betöltetik. Kérvények Pintér Károly plébános, isksz. elnök címére küldendők. Határidő február 15. 171 2—2

Kökényi (Baranya m.) tanítói pályázat újból megismételtetik. (Isd «Népnevelő» 50. dec. 8. és 1. jan. 5.). A pályázatban nőtanítók is részt vehetnek. Ha az állást nő nyeri el, a kökényiek 3-ad soros isteni tisztelet alatt teljesített orgonálásért Keszü anyaközség kántortanítója az 1393 80 kor. összefizetésből némi méltányos díjazásban részesül. Kérvények határideje febr. 17. Keszü plébános. 203 1—1

A szederkényi osztálytanítói állásra pályázat hirdettek február 15-ig. Fizetése: a hitközségtől 648 kor. előleges havi részletekben; államszegély 352 kor.: egy szoba és konyhából álló lakás; a második szoba és konyhakert megváltása fejében 52 kor. Kötelessége: a kijelölt osztályokat vezetni, a kántoriakban szükség esetén helyettesíteni, az ismétlősöket felváltva tanítani, a gyermekekre templomban és környezetben felügyelni, az egyházmegyei tanítóegyletbe rendes tagnak belépni. Tannyelv a magyar. Nőtanítók is pályázhatnak. Okmányok a máriakémeti plébániára kéretnek. Szederkény (Baranya m.) Elnökség. 211 1—1

Február hó 12-ig pályázhatni a löcsi másodtanítói állásra. Jövedelme 900 kor. államszegély 100 kor. hitközségi hozzájárulás és 20 kor. kertvátság; kettő padlós szoba, vagy egy bútorozott szoba és egy konyha a kántortanítói épületben. Pályázhatnak férfiak és nők egyaránt. Az előbbieket tartoznak a kántoriakban díjmentesen segédkezni, az utóbbiak pedig a leány növendékek a kézimunkára oktatni. 194 1—1

A baranyakisfaludi róm. kath. osztálytanító helyettesi állásra február 14-ig pályázat hirdettek. Fizetése 1913. június hó végéig havi 80 kor. és egyszobából álló lakása legszükségesebb bútorral. Köteles az iskolaszék által meghatározott osztályokat és az ismétlősöket tanítani és a kántoriakban segédkezni. Német nyelv ismerete előny. Pályázhatnak nők is. Állás rögtön elfoglalandó. Iskolaszék. 223 1—1

Szepesi püspöki megye.

A szepesmátyásfalvi róm. kath. kántortanítói állomásra a «Népnevelő» január 5. számában hirdetett pályázat február 15-ig meghosszabbították. Iskolaszék. 164 2—2

Sepesudvardi róm. kath. kántortanítói állomásra február 23-ra pályázat hirdettek. Választás délután. Tanítási nyelv magyar-tót. Törvényes fizetés, lakással. Kántori teendők tót. Kérvények küldendők Róm. kath. plébániahivatalhoz Ruszkin (Szepes m.) Iskolaszék. 197 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Badafalvai (Vas m., posta Nagyfalu) róm. kath. kántortanítói állásra «Népnevelő» múlt évi 53. számában említett jövedelemmel pályázat meghosszabbították. Megjegyzetük, hogy az ingatlanokat — jelenleg bérbeadva — a tanító visszaveheti, ha nem akarja a befolyó haszont kapja, jelenleg 280 kor. Kötelességek díjlevel szerint. Állás azonnal elfoglalandó. 149 3—3

Pályázat hirdetnek **Csajta** községben (Vas m.) róm. kath. iskolánál osztálytanítói állásra. Javadalmazása a törvényes minimum. Pályázati határidő **február 20. Iskolaszék.** 229 1—1

Az **alsólendvai** róm. kath. iskolánál megüresedett IV-ik tanítói állomásra **f. hó 16-ig** pályázat hirdettek. Javadalmazása 800 kor. havi részletekben az iskolaszéktől; 200 kor. államségély; 300 kor. lakkbér, 20 kor. kertilletmény. Kötelességei: «Rendszabályok»-ban megszabottakon kívül a kántortanítónak felszólítására a kántoriakban segédkezni. Választás **17-én.** Állás azonnal elfoglalandó. Alsólendva (Zala m.) Róm. kath. iskolaszék. 213 1—1

Váci egyházmegye.

Mátrászöllösi (Nógrád m., Pásztó mellett) róm. kath. iskolához február 15-től április 15-ig, esetleg máj. 1-ig helyettes tanítónő keresetik. Kötelessége díjlevélben. Javadalma: egyszobás lakás, havonként 80 korona. Pályázati határidő **február 12. Iskolaszék.** 163 2—2

Szolnokra egy jóhangú, kántorságtan teljesen jártas segédet keresek. Fizetése: egyezerhúsz korona havi részletben, lakás, fűtés, világítás, vári templom jövedelem fele, gyertyapénz. **Medgyesy Géza,** kántor. 188 2—2

Veszprémi egyházmegye.

A **balatonendrédi** róm. kath. népiskolához osztálytanító keresetik. Javadalom: hitközségtől 600 kor., államségélyből 400 kor., egy bútorozott szoba, az 1/4 hold kert helyett, ha elfogadja, a szobát fűtik és takarítják. Kötelessége: a rábizott osztályok növendékeit tanítani, az isteni tiszteletekre elvezetni és ott rájuk felügyelni, a kántort akadályoztatása esetén helyettesíteni. Tanítónők is pályázhatnak. Pályázati határidő **február hó 14-ike.** Állomás azonnal elfoglalandó. 226 1—1

Erdősokonyára, a megválasztott tanító lemondása miatt, újból pályázat hirdetnek. Pályázati feltételek a «Népnevelő» 3 ik számában. Választás **febr. 16. Iskolaszék.** 220 1—1

Az **ötvösi** (Somogy m.) leányegyház róm. kath. iskolaszéke kántortanítói állásra **február hó 23-ra** délután 2 órára pályázatot hirdet. Javadalmazás: államségély tandíjmegváltással együtt 628 kor.; készpénz részint alapítványi tőkék kamataiból, részint uradalmi hozzájárulásból összesen 220 kor.; hivatástól természetben 5 évi átlagban 138 34 kor.; papnéz címén a hivatástól 26 kor. Kétszobás lakás, kamra, pince és kert. Kötelessége: tartozik a megválasztott róm. kath. tanító a veszprémi egyházmegyei «Gondviselés»-egyletnek tagja lenni, az osztálytanító határozott elemi és az ismétlőiskolát vezetni, azonkívül az ötvösi leányegyház kántori teendőit is elvégezni. Templom jelenleg nincs, csupán a temetésekről (egy évben átlag 15 temetés) kell közreműködni. Stóla-jövedelem átlag 30 kor. Az állás azonnal elfoglalandó. Személyes megjelenés előnyben részesít. Kérvények **febr. 22-ig Mátrai Bernardin,** plébánoshelyetteshez Nagyatád, (Somogy m.) intézendők. 222 1—1

Tapsony község (Somogy m.) róm. kath. iskolaszéke egy osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése államségéllyel 1000 kor., lakásbér és kertilletmény címén 220 kor. Kötelességei: egy tanteremben tanítani, az iskolásokat templomba és onnét visszavezetni. A kántoriakban való segédkezés, úgy a templomban, mint kórházban és temetéseknél mulhatatlanul megkívánatik. Csakis okleveles férfitanítók pályázhatnak. Határidő **február 14.** A megválasztandó állását azonnal tartozik elfoglalni. 208 1—1

Pályázat a **pápai** róm. kath. elemi iskola egyik osztálytanítói állására. Törzsfizetése államségéllyel együtt 1200 kor., 420 kor. lakkbér, kertegyenérték fejében 20 kor. Kötelességei: előírósa által kijelölt osztályban tanítani, gyermekeket misére, kórházba elvezetni; ott, valamint litániákon rájuk felügyelni, az egyházmegyei «Gondviselés» intézetnek tagjává lenni, kántort egyes esetekben helyettesíteni, igazgató-tanítónak néha

irodai munkálatokban segédkezni. Pályázati határidő **febr. 15.** Pályázati kérvényekhez válasza szánt, jól megcímzett, kellő mennyiségű póstabélyeggel ellátott levélboríték melléklendő. Pályázati kérvények címe: Plébániahivatal Pápa. Az állást azonnal kell elfoglalni. 198 1—1

A **szentpéteruri** osztálytanítói állás üresedésbe jött, melyre **e hó 15-re** pályázat hirdettek. Fizetése 1000 kor., bútorozott szoba, s kert helyett fűtés. Kötelességei díjlevél szerint. Az állomás azonnal elfoglalandó. 200 1—1

A **kercseligeti** róm. kath. népiskola I. osztálytanítói állására pályázat hirdettek. Javadalmazás: iskolapénztárból 520 kor., 20 kor. kerpótlék, 480 kor. államségély, 2 szoba, előszobából álló lakás. Kötelessége: az első osztályt és fiúismétlősöket tanítani, kántoriakban díjtalanul segédkezni. Német nyelv és kántoriakban való jártasság előny. Férfipályázók küldjék kérvényeiket iskolaszék címére Kercseliget (Somogy m.) **február 13-ig.** Állás február 17-én elfoglalandó. 193 1—1

50 új gyászmise offertorium 1 kor. Orgonahangok 3, 4 és 5 korona. 469 36—39
MULNÁR JÓZSEF kántor, Kunszentmiklós

MÁRCIUS 15.

megünneplésére alkalmas iskolai és ifjúsági egyfelvonásos, igen könnyen s hatásosan előadható szindarabok. — 1. **Március 15.** 2. **A szabadság ünnepe.** 3. **Az öreg honvéd.** 4. **A hazáért.** 5. **A honvéd.** Három füzet 2 korona. Öt füzet 3 korona, postai szállítással. Egy füzet 90 fillér, küldi 4—4

PÁSZTOR JÓZSEF, Budapest, I. kerület, Fehérvári-u. 35. III. 4.

A sikeres tanítás kelléke

a jó „tanészköz“.

Ilyen a BODA-féle mechanikai számoló-szerkezet, mely Magyarországon 7226. sz. a. Németországban 58.339/1910. sz. a. szabadalmat nyert. Az elemi iskolák részére 152.342/1909. sz. a. miniszterleg engedélyezett 1000 koronával jutalmazott, díszoklevél és áll. éremmel kitüntetett, az Orsz. Kath. Tan. Tanács által 32/1910. sz. alatt engedélyezett, továbbá az összes állami iskolák használatára külön is engedélyezett legjobb számoló-szerkezet. Számos elismerő levél, hivatalos bírálat igazolja gyakorlati értékét. **Ára 45 korona.** Megrendelhető a Szent-István-Társulatnál Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Stampay ének- és imakönyve.

(XIX-ik kiadás, 256 oldal.)

Félvászonban 30 fillér, egészvászonban 50 fillér. Tízre egy ingyen, kotta is ingyen. Utóbbi kötve 30 fillér.
Köbölkúton (Esztergom m.) 1474—3

Színpad nélkül, minden népiskolában előadható:

Az öreg honvéd meséje.

Alkalmi darab márc. 15-ére. Póstaí küldéssel 1 kor.
WIESENBACHER JÓZSEF VILÁGOS. 158—1.

MIN-ENG-SZ-125911/909-

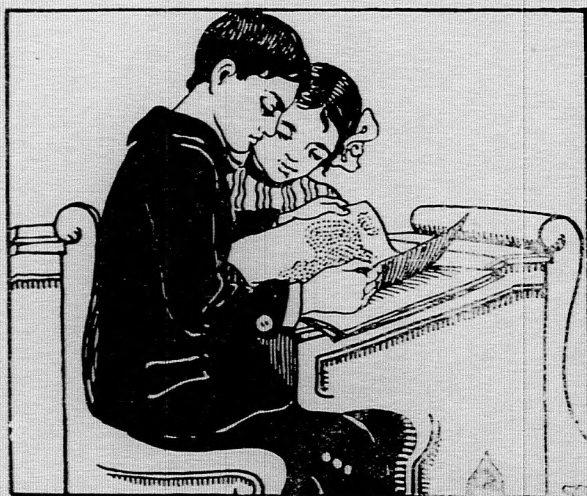
FÖLDRAJZI-ATLASZ

-MEGYEI-TÉRKÉPPEL-
-ELEMI-ISKOLÁK-RÉSZÉRE-

-TERVEZTE: KOGUTOWICZ - MANDÓ-

KÉRJE-A-RENDELŐKNEK-NYÚJTOTT-AJÁN-
~ DÉKAINKAT-ISMERTETŐ-JEGYZÉKET. ~

-ÁRA: 70-FILLÉR-

~ SZELVÉNY ~
TANÍTÓ-URAKNAK-EZEN
SZELVÉNY~VALAMINT~
150-KOR-BEKÜLDÉSE~
ELLENÉBEN-SZÁLLÍTIJUK~
240-KORONA-BOLTIARÚ~
46-OLDALÚ-TÉRKÉPET-BŐ-
SZÜEGRÉSZT-ES-GYÖNYÖ
RÜ-MŰMELLEKLÉTEI-MÁ~
GABANFOGLALÓ-1913-ÉVI-
ZSEB-ATLASZUNKAT
A-TAVALYI-ZSEB-ATLASZT
~ 60-FILLÉRT-HADJUK ~
M-FI-BPESZT-V-RUDOLF-TÉR